

Tahdistin estää kolme neljästä hetkellisen asystolen aiheuttamasta vasovagaalisesta pyörtymisestä

Herkkien henkilöiden autonominen hermosto voi reflekseillään heikentää veren virtausta hetkittäin niin, että kierto päähän ei enää riitä. Luonto korjaa silloin tilanteen saattamalla pään sydämen tasoon eli rojauttamalla asianomaisen nurin. Tämä vasovagaalinen synkopee onkin yleisin pyörtymisen syy. Tajuttomuus ilmaantuu joko asystolen aiheuttamana tai verisuonten laajentuessa siten, ettei painetta enää riitä pystyasennossa olevaan päähän. Sekamuotojakin on.

Monenlaisia lääkkeitä on testattu. Kohtaus alkaa yleensä kiihdyttävän hermoston tilanteeseen nähden liiallisella aktivaatiolla, jonka elimistö voi aistia ja panna jarrut päälle pysäyttämään sydämen. Tähän perustuu beetasalpaajahoito, jonka vaikuttavuudesta onkin saatu näyttöä avoimissa tutkimuksissa. Kaksoissokottesteissä

se on kuitenkin osoittautunut suunnilleen lumelääkkeen veroiseksi.

Myös tahdistinhoitoa on tutkittu. Täsmällistä käsitystä sen todellisesta tehosta ei kuitenkaan ole, sillä kojeeseen liittyvä lumevaikutus on voimakas, ja yllättävää kyllä laitteen estäessä asystolen kohtaus voi vaihtaa syntymekanismiaan ja muuttua voimakkaaseen vasodilataatioon perustuvaksi.

Monikansalliset tutkijat asensivat sekä eteisiä että kammioita tahdistavan kojeen 77:lle keskimäärin 63-vuotiaalle potilaalle, joilla oli ollut ainakin kolme vasovagaalista synkopeeta kahden vuoden aikana (Brignole M ym. *Circulation* 2012;125:2566). Kaikilla oli ollut ihon alle asennettu laite, joka oli havainnut pyörtymisen aikana ilmenneen yli kolmen sekunnin asystolen tai yli

kuuden sekunnin sydänpysähdyksen, joka ei ollut ehtinyt viedä tajuntaa ainakaan kokonaan. Joka toisella laite jätettiin kuitenkin kaksoissokkojärjestelyissä tahdistamattomaksi.

Kahden vuoden seurannassa 39 toimimattoman kojeen ryhmässä 19 potilasta pyörtyi uudestaan (eli lumevaikutus lienee estänyt noin puolet kohtauksista), kun tarvittaessa tahdistavan laitteen saaneista potilaista vajaa neljäsosa (8) pyörtyi uudestaan, ilmeisesti vasodilataation takia.

Tahdistinhoito voi olla aiheellinen asystoleen pohjautuvassa vasovagaalisesta synkopeesta, sillä kokonaisvaikutus estää kolme neljästä kohtauksesta, mutta silti vielä yksi neljästä rojahtaa nurin ilmeisesti vasodilataation takia. ■ JP